

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

ירושלים, י' בסיוון תשע"ג
19 במאי 2013

הנדון: מידע בנושא פונדקאות לזוגות חד-מיניים בישראל

לבקשת יו"ר הוועדה המיוחדת לפניות הציבור חברת הכנסת עדי קול, ולקראת ישיבת הוועדה, פנינו אל משרד הבריאות ואל משרד הפנים בבקשת מידע עדכני בסוגיית הפונדקאות לזוגות חד-מיניים. להלן יוצגו עיקרי התשובות שהתקבלו עד כה בנושא זה מן המשרדים האמורים. תשובות אלה מוסיפות מידע חלקי בלבד על המידע המפורט במסמך קודם שהוכן במרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא הכללי של פונדקאות במאי 2012 (המסמך מצורף למכתב זה).¹

1. משרד הבריאות – מדיניות ונתונים כלליים על פניות לוועדת הפונדקאות

חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996, מסדיר את הליך הפונדקאות בישראל. החוק מתנה את הליך הפונדקאות בהסכם בין "ההורים המיועדים" ובין "אם נושאת", שיאושר על-ידי ועדה ייעודית שהוקמה מכוחו.²

מאז כניסת החוק האמור לתוקף הוגשו לוועדה 937 בקשות להסכמים כאמור, ונולדו 441 תינוקות בעקבות הליכי פונדקאות בישראל. להלן יוצגו נתונים מפורטים על מספר הפניות לוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים, מספר הלידות ומספר הילדים שנולדו מיום כניסת החוק לתוקף עד שנת 2012. נזכיר כי במסמך הקודם שהוכן בנושא צוין כי אין לוועדה נתונים מרוכזים על מספר האישורים שניתנו מטעמה לעומת מספר הסירובים. כמו כן צוין במסמך הקודם כי באותה תקופה חל גידול במספר טיפולי הפוריות בישראל, ובעיקר במספר מחזורי ההפריה החוץ-גופית.

¹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [פונדקאות בישראל ופונדקאות של ישראלים בחו"ל: המצב הקיים והצגת המלצות ועדה ציבורית לשינוי](#), כתבה אורלי אלמגור לוטן, מאי 2012, באתר האינטרנט של הכנסת.

² פירוט תנאים נוספים על פעולות ועדה זו ראו שם, פרק 1: פונדקאות בישראל, עמ' 3-4.

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

**מספר הפניות לוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים, מספר הלידות ומספר הילדים שנולדו,
1996–2012³**

שנה	מס' הפניות בשנה	מספר הלידות	מספר לידות התאומים מסך כל הלידות	מספר לידות השלישיה מסך כל הלידות	מספר הילדים שנולדו
1996	11				
1997	26				
1998	25	4	1		5
1999	15	11	2		13
2000	20	6	2		8
2001	27	10	2		12
2002	29	10	5		15
2003	58	16	4		20
2004	53	13	2		15
2005	59	27	4		35
2006	61	25	7	1	33
2007	77	36	6		42
2008	90	26	6		32
2009	86	30	11		41
2010	86	46	8	1	56
2011	92	49	19		68
2012	122	41	8		49
סך הכול	937	350	87	2	441

יישום המלצות ועדת מור-יוסף

כפי שצוין במסמך של מרכז המחקר והמידע של הכנסת ממאי 2012, ביוני 2010 מינה מנכ"ל משרד הבריאות ועדה ציבורית לבחינת ההסדרה החקיקתית של נושא הפרייון וההולדה בישראל, לרבות נושא

³ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה ועזרה ראשונה במשרד הבריאות, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 16 במאי 2013.

הכנסת מרכז המחקר והמידע

הפונדקאות, בראשות פרופסור שלמה מור-יוסף (להלן: ועדת מור-יוסף). ועדה זו פרסמה את המלצותיה במאי 2012. בנושא הפונדקאות המליצה הוועדה על שורת שינויים בסוגיות כגון הזכאות לפונדקאות, התנאים המאפשרים לשמש פונדקאית והגברת הפיקוח על ההליך.⁴ **בעקבות פרסום ההמלצות הודיע מנכ"ל משרד הבריאות כי לנוכח היקפן ומשמעותן בכוונתו להקים צוות לבחינת יישומן.**

אשר לזוגות חד-מיניים – לאחרונה נטען בפרסומים שונים בכלי התקשורת כי בעקבות עתירות לבג"ץ החליט צוות היישום שמינה משרד הבריאות "לאמץ את המלצות הוועדה הציבורית שקראה להכיר בתהליך פונדקאות שנערך בחו"ל לרבות עבור זוגות חד-מיניים, ולתת צו הורות לשני בני-הזוג, גם ללא הליך אימוץ".⁵

בתשובת **משרד הבריאות** על פנייתנו בנושא זה צוין כדלקמן:⁶

1. צוות היישום מונה על-ידי מנכ"ל משרד הבריאות כדי לבדוק כיצד יש ליישם את המלצות ועדת מור-יוסף ובכלל זה לפרסם הנחיות והוראות וליזום תיקוני חקיקה הנדרשים לשם כך.

2. "לא ניתן להעביר את המלצות צוות היישום, שכן דוח הצוות טרם התפרסם. בשלב זה הצוות סיים את עבודתו ואנו עמלים על ניסוח ההמלצות. המלצות צוות היישום יועברו למנכ"ל משרד הבריאות ב-1 ביולי 2013".

על אף האמור לעיל, **משרד הפנים** העביר לידינו, בתגובה על פנייתנו, את המסמך "המלצות הצוות ליישום המלצות ועדת מור-יוסף בנושא פונדקאות חו"ל" (ללא תאריך). במסמך זה מוצגות בקצרה כמה מהמלצות ועדת היישום, ובהן המלצות בדבר הסדרת ההכרה בפונדקאות הנעשית מחוץ לישראל, שנכללת בהן גם התייחסות להקלות שהוצע לתת למי שיבצע פונדקאות במסגרת המסלול המוכר, בהתאם לתנאים שייקבעו לגבי מסלול זה. בין ההקלות המוצעות נכלל גם מתן צו הורות, ובהמלצה זו נכתב כדלקמן:

"פרקליטות המדינה העבירה לעיוננו את החלטת בית-המשפט העליון בבג"ץ 566/11 [עתיירה שהגיש זוג אבות – ר.ח.], ובעתיירה שנייה 6569/11, מיום 5 בפברואר 2013. לאחר העיון הוועדה ממליצה כי גם בן-זוג של הורה גנטי, שהוא הורה מיועד על-פי הסכם הפונדקאות בחו"ל, יוכל לקבל צו הורות אם יבקש

⁴ פירוט ההמלצות ראו במסמך **פונדקאות בישראל ופונדקאות של ישראלים בחו"ל: המצב הקיים והצגת המלצות ועדה ציבורית לשינוי**, כתבה אורלי אלמגור לוטן, מאי 2012, פרק 4: המלצות הוועדה הציבורית לבחינת הסדרה חקיקתית של נושא הפיריון וההולדה בישראל, עמ' 12-15, באתר האינטרנט של הכנסת.

⁵ אביאל מגנזי, "משרד הבריאות אימץ: להכיר בזוג חד-מיני כהורים", ynet, 19 במרס 2013.

⁶ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה ועזרה ראשונה במשרד הבריאות, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 16 במאי 2013.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

זאת מבית-המשפט במעמד שבו ההורה הגנטי מבקש את צו ההורות, ולא יידרש להגיש בקשה לצו אימוץ דווקא. אם פניית בן-הזוג תיעשה בשלב מאוחר יותר, יהיה עליו לקבל צו אימוץ".

בהבהרה שקיבלנו מהלשכה המשפטית של משרד הבריאות הודגש כי לדידם המסמך שמתוכו הובא הציטוט שלעיל אינו מסמך ההמלצות של ועדת היישום, שכן ההמלצות הרשמיות הן עדיין בשלב ניסוח וכתובה, אלא מדובר בעדכון חלקי ותמציתי בלבד, שהועבר על-פי דרישת בית-המשפט.

עלות הליך הפונדקאות –

במסמך הקודם של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא זה צוין כי ועדת מור-יוסף המליצה שלא לקבוע מחיר מקסימום לפונדקאות. בתשובתו העדכנית של משרד הבריאות על שאלתנו בנושא זה צוין כי: "בהתאם לחוק, משרד הבריאות אינו מתערב בהסדרים הכספיים שבין הפונדקאית להורים, אלא בודק את סבירות ההסכם והגינותו על מנת להגן על הפונדקאית מפני ניצול ועל ההורים המיועדים בהליך".⁷

2. משרד הפנים – רישום והסדרה של מעמד ילד שנולד בעקבות הליך פונדקאות

הצורך להסדיר את מעמד הילד וההורים המיועדים מתעורר כבר סמוך ללידה, כאשר ההורים המיועדים מבקשים ממשרד הפנים להתיר את כניסתו לישראל ולתת לו אזרחות ישראלית. משרד הפנים דורש להוכיח את ההורות הגנטית של האב המיועד בדרך של בדיקה גנטית לקשרי משפחה, לפי חוק מידע גנטי, התשס"א-2000, בטרם כניסת הילד לישראל. לאחר מכן על בת-הזוג של האב הגנטי לפנות לבית-המשפט לענייני משפחה ולבקש לאמץ את ילדו של בן-הזוג. במסגרת הליכים אלו המדינה עומדת על כך שהיילוד לא יוכנס לישראל עד לקבלת הצהרת הורות מבית-המשפט. הילד מוכר רק להורה הביולוגי, ואילו ההורה השני רשאי לעבור תהליך אימוץ.

להלן נתוני משרד הפנים על מספר תיקי הבקשות לבדיקה גנטית ולמתן מעמד לקטינים בנסיבות של פונדקאות בחו"ל בשנים 2005–2012, בחלוקה על-פי המדינות שבהן בוצע הליך הפונדקאות, וכן נתונים על התפלגות המצב האישי של המבקשים בשנים אלו:⁸

⁷ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה ועזרה ראשונה במשרד הבריאות, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 16 במאי 2013.

⁸ מקור הנתונים: משרד הפנים – מינהל האוכלוסין, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 16 במאי 2013.

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

תיקי בקשה לבדיקה גנטית ולמעמד לקטינים בנסיבות של פונדקאות בחו"ל, לפי מדינה, 2005–2012

סך הכול	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2005	
74	25	12	10	17	5	4	1	ארה"ב
186	73	59	39	14		1		הודו
2				1	1			קנדה
1				1				רוסיה
1				1				תאילנד
8	2	6						אוקראינה
10	3	7						ארמניה
29	21	8						גיאורגיה
1		1						דרום-אפריקה
2	2							קזחסטן
314	126	93	49	34	6	5	1	סך כל התיקים

מספר הבקשות לבדיקה גנטית ולמעמד לקטינים בנסיבות של פונדקאות בחו"ל לפי המצב האישי של

המבקשים בשנים 2005–2011 ובשנת 2012

2012	2011–2005	
40	38	נישואין
2	13	נישואין חד-מיניים
3	-	גבר ואישה לא נשואים
14	32	שני מבקשים בני אותו המין
67	105	מבקש יחיד
*126	188	סך הכול

*מהן 18 בקשות שבהן מדובר בביצית של המבקשת ו-108 בקשות שבהן מדובר בתרומת ביצית.

כתיבה: ראדה חסייסי

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"